

Theological University Utrecht

Het Woord en de transformerende kracht van God (Jesaja 55:10-11)

Dekker, J.

Published in:
Kamper Kanttekeningen

Published: 01/04/2021

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication](#)

Citation for pulished version (APA):
Dekker, J. (2021). Het Woord en de transformerende kracht van God (Jesaja 55:10-11). In R. Van Houwelingen (Ed.), *Kamper Kanttekeningen: Bijbelse overwegingen vanuit de Theologische Universiteit Kampen* (pp. 67-71). (TU-Bezinningsreeks; No. 25). Buijten en Schipperheijn.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

10 HET WOORD EN DE TRANSFORMERENDE KRACHT VAN GOD

Jaap Dekker

*Zoals regen of sneeuw neerdaalt uit de hemel
en daarheen niet terugkeert
zonder eerst de aarde te doordrenken,
haar te bevruchten en te laten gedijen,
zodat er zaad is om te zaaien en brood om te eten –
zo geldt dit ook voor het woord
dat voortkomt uit mijn mond:
het keert niet vruchteloos naar Mij terug,
niet zonder eerst te doen wat Ik wil
en te volbrengen wat Ik gebied.
Jesaja 55:10-11*

Kostbaar regenwater

Al enkele jaren achter elkaar is er een groot neerslagtekort in Nederland. De natuur heeft het daar moeilijk mee. Grote gebieden dreigen te verdrogen. In plaats van regenwater zo snel mogelijk af te voeren proberen we het tegenwoordig langer vast te houden. Stoeptegels eruit, planten erin. Alle kleine beetjes helpen. Regenwater is te kostbaar om zomaar te laten wegvloeien. Zelfs een klein beetje kan al wonderen doen. Dat kun je goed zien als de heidevelden in bloei staan. Hoe heet en droog de zomer ook is geweest, na enkele buitjes is er in augustus toch weer een paarse bloemenpracht. Je verwacht het eigenlijk niet meer en toch gebeurt het. Dat is de herstellende kracht van de natuur. Je mag er ook een teken van hoop in zien.

De Bijbel spreekt nooit over een herstellende kracht die in de natuur zelf zit, alsof de natuur autonoom zou kunnen voortbestaan. Integendeel, steevast verwijst de Bijbel naar God als bron van alle dingen. Regen en sneeuw komen uit de hemel, bij God vandaan. De vruchtbaarheid en het leven die daardoor ontstaan, zijn het resultaat van Gods bijzondere zorg voor zijn schepping.

In Israël is die relatie altijd sterker beleefd dan bij ons (verg. Deut. 11:10-12). Dat komt omdat het contrast tussen extreme droogte aan de ene kant en een natuur die tot bloei komt aan de andere kant daar veel groter is. Het land van melk en honing kan er soms dor en doods uitzien, onder de altijd maar brandende zon. Je kunt je dan niet voorstellen dat daar nog maar iets wil groeien. Maar na de winterregens barst zelfs de dorre aarde toch weer open. Dan ziet alles er ineens onvoorstelbaar groen uit. Zelfs de woestijn komt in bloei te staan. Er vindt een metamorfose plaats, een complete transformatie van de natuur. Dat wonder herhaalt zich ieder jaar opnieuw.

Tenzij de winterregens uitblijven, natuurlijk. Dan heerst er droogte in Israël. Vroeger betekende dat ook hongersnood, geen zaad om te zaaien en geen brood om te eten. In zo'n land moet je dus heel bewust met water omspringen. Daar ga je je tuin echt niet dichttegelen; daarvoor is regenwater te kostbaar.

In Jesaja 55:10-11 is het voor de natuur zo belangrijke regenwater een krachtig beeld voor de woorden die God tot ons spreekt en in het bijzonder voor de transformerende kracht daarvan. Zoals regen neerdaalt uit de hemel en pas terugkeert als eerst de aarde is doordrenkt en vruchtbaar gemaakt, zo keert ook het woord van God niet vruchteloos naar God terug. Het doet eerst wat God ermee op het oog heeft.

Moedeloosheid

De achtergrond van dit bijbelwoord is dat de Israëlieten halverwege de 6^e eeuw voor Christus nog in ballingschap zitten en voor zichzelf geen toekomst meer zien. Tenminste niet in hun eigen land, hoewel God in alle toonaarden heeft gezegd dat Hij hen daarheen zal terugbrengen. Vanaf hoofdstuk 40 gaat het boek Jesaja vooral daarover. Ze hebben er alleen geen fiducia meer in. Het klinkt allemaal te mooi om waar te zijn. Sommigen beweren zelfs dat God hen al lang vergeten is (Jes. 40:27). Het is net als bij de aanblik van een kurkdroge steppe. Je kunt je gewoon niet voorstellen dat die nog weer opbloeit, dat de regen zoiets zou kunnen bewerken. Toch kan dat wonder zich ineens weer voltrekken, tot verbazing van iedereen. Zo vol levenskracht is ook het woord van God.

Dat zegt deze profetie in het bijzonder tegen mensen die er eigenlijk niet meer in geloven. Tegen de ballingen in Babel toen, maar ook tegen bijbellezers die zich ontheemd voelen in de chaotische wereld vandaag. Misschien zijn ze teleurgesteld geraakt in de samenleving of in het leven zelf. Mogelijk is zelfs het geloof in God al sinds lang uit hun leven weggelekt. Dat kan soms voelen als een onomkeerbaar gegeven waarin je uiteindelijk alleen maar kunt berusten. De profeet aan wie wij de woorden

van Jesaja 55 te danken hebben doet dat heel bewust niet. Hij is er vast van overtuigd dat Gods woord in staat is om alle moedeloosheid en ongelooft te doorbreken. Zoals regenwater zijn werk doet en de natuur onverwachts weer in bloei kan zetten, zo kan ook het woord van God alles transformeren. Het kan licht brengen waar het donker is, verzoening in relaties die gebroken zijn en hoop waar moedeloosheid heerst. Een woord van God kan zo'n krachtige uitwerking hebben dat een mens ruimte vindt om Gods liefde te beamen en weer met hoop in het leven te staan. Want Gods woord heeft alles in zich om het verschil te maken. Omdat God zelf daar garant voor staat, mag je daar ook verwachting van hebben. Maar dan kun je je daar ook het beste maar in vertrouwen voor openstellen. Zoals de Schrift gelezen wil worden in een geest van welwillendheid (zie het voorgaande hoofdstuk in dit boek), zo vraagt het woord dat van God afkomstig om een houding van ontvankelijkheid.

Geschiedenis in beweging

Gods woord kan zelfs de geschiedenis in beweging brengen. Zo'n beweging heeft God op dat moment ook met Israëls ballingen in Babel op het oog. Nadat Hij hen verzekerd heeft van de transformerende kracht van zijn woord, kondigt Hij aan dat ze vol vreugde en in vrede zullen terugkeren naar hun land. De bergen en heuvels zullen hen juichend begroeten en alle bomen zullen in de handen klappen (vers 12). Doornstruiken, die samen met distels symbool staan voor een leven buiten het paradijs, een ontheemd bestaan zonder toekomst, maken plaats voor cipressen, distels voor mirtenstruiken (vers 13). Dat is natuurlijk dichterlijke taal, maar de profeet wil zo sterk mogelijk onderstrepen dat zijn woord werkelijk in staat is om alles te transformeren, zowel de schepping als de toekomst van mensen. Ook als die daar zelf niet eens meer in geloven.

Het is net als bij het begin van de schepping. God sprak en het was er: 'Er moet licht komen,' en er was licht (Gen. 1:3). Zo begon het ook met de bomen, de dieren en de mensen. Dat is de scheppende kracht van Gods woord. Je kunt dat woord vergelijken met een gezant die op missie wordt gestuurd – 'vlug als een renbode gaat zijn woord', zegt Psalm 147:15. Naderhand moet een gezant verslag uitbrengen of zijn missie geslaagd is. God zelf hoeft nooit af te wachten of dat ook voor zijn woord geldt, als Hij dat eenmaal heeft uitgesproken of uitgezonden. Want Gods woord heeft scheppende kracht, transformerende kracht zelfs. Het zal nooit bij God terugkeren met de boodschap dat wat God wilde in werkelijkheid onmogelijk bleek te zijn, een *mission impossible*.

Jezus

Het grootste bewijs daarvan heeft God in Jezus geleverd. Hij wordt in de Bijbel niet alleen de Zoon, maar ook het Woord genoemd, Gods woord dat mens geworden is (Joh. 1:14). Het evangelie beschrijft dat Jezus zelf het hoogste woord is dat God ooit gesproken heeft en op missie heeft gestuurd. Toen is Jezus niet onverrichter zake naar de hemel teruggekeerd. Wel leek zijn missie op een gegeven moment dood gelopen op het kruis. Maar na Jezus' opstanding uit het graf werd duidelijk dat juist in zijn kruisdood zijn grootste missie had gelegen. 'Het is volbracht', had Jezus zelf al gezegd (Joh. 19:30). Spoedig kwam toen ook de transformerende betekenis van zijn dood en opstanding aan het licht. Zijn volgelingen raakten ervan overtuigd dat Jezus heel de schepping uit de greep van de zinloosheid bevrijdt. Het woord van God bezit de kracht om de toekomst te transformeren en dan is geen missie onmogelijk.

Niets is zo schadelijk voor een mens als wanneer somberheid en moedeloosheid gaan overheersen, over de toekomst van de wereld, over de kerk of over God, alsof Hij zich niet meer met de mensheid bemoeit. Aanleidingen voor deze gedachte zijn er genoeg met alle dreigende crises: pandemieën, klimaatverandering, terrorisme, racisme, religieuze onverdraagzaamheid, vluchtelingen en immigratie. Maar doemdenken is letterlijk uit de boze: het past niet bij het Woord dat mens geworden is. Geloof en hoop daarentegen zijn uit God. En de liefde natuurlijk ook. Aan het woord van God kun je daarom altijd hoop ontlennen. Net als de regen zal dat altijd weer onverwachte bloei geven.

Regenton

Vanuit Jesaja 55 moet daar nog wel iets bij worden gezegd. Het direct aan de verzen 10 en 11 voorafgaande gedeelte maakt duidelijk dat er niet alleen hoop en bemoediging maar ook een bepaalde urgentie in deze profetie meekomt. De verzen 6 en 7 doen een oproep om de HEER te zoeken op het moment dat Hij zich laat vinden en bereid is ruimhartig vergeving te schenken. Om duidelijk te maken wat hiermee bedoeld wordt, gebruikte Martin Luther eens het voorbeeld van een regenton. Die moet je buiten zetten wanneer het regent en dan vult hij zich vanzelf. Wel, zei Luther, het is nu de tijd dat God naar ons toekomt met zijn genade. Wij hoeven alleen maar onze regenton buiten te zetten om die genade van God op te vangen. Dan mag je ervaren dat Hij geen verre God is, die zich niet meer met de mensheid bemoeit en die zijn schepping al lang heeft opgegeven, maar dat Hij juist een God van nabij is. Als de regenbui voorbij is, kan het

niet meer. Je moet de HEER zoeken wanneer Hij zich laat vinden.

Daarom is er ook geen reden om aan Gods plannen met zijn volk en met de wereld te twijfelen. Gods plannen zijn altijd hoger dan die van mensen (vers 8 en 9). Niet, zoals mensen soms denken, omdat Gods plannen uiteindelijk altijd verborgen zijn, zodat je nooit weet waar je met Hem aan toe bent. Maar precies omgekeerd: omdat Gods plannen juist zonneklaar zijn. God heeft de toekomst van zijn volk op het oog en kan die zelfs voor hen transformeren. Dat wil en doet Hij ook. Uiteindelijk hoef je alleen maar naar Jezus te kijken om te zien wat die hoge plannen en gedachten van de HEER zijn. God komt zijn schepping bevrijden uit de slavernij van de vergankelijkheid (Rom. 8:21). Hij komt zijn volk verlossen en wil ruimhartig zijn in zijn vergeving, niet alleen voor de kleine maar ook voor de grote prutsers onder hen. Hij zendt zijn woord uit om ook mijn toekomst te transformeren. Ik hoef alleen maar mijn regenton buiten te zetten. Dus niet mijn leven dichttegelen voor God. Net als regenwater is ook Gods woord daar te kostbaar voor. Alleen als ik mijn leven daarvoor openstel in een houding van ontvankelijkheid, zal het ook voor mij zijn vruchtbaar-makende werk doen.

Ter verwerking

1. In Lied 978 uit *Liedboek-2013* noemt Jan Wit de schepping 'een gelijkenis van meer dan aards geheimenis'. Hij bidt o.a. om met open ogen door de wereld te mogen gaan, om al Gods tekens te verstaan. Hoe beleef jij de natuur om je heen? Waar ontleen jij zelf je hoop aan?
2. Herken je de gevoelens van moedeloosheid waar de ballingen in Jesaja 40:27 uitdrukking aan geven? Kun je daar een voorbeeld van geven?
3. In welke situatie heb jij zelf iets gezien of ervaren van de transformerende kracht van Gods woord?
4. Vind jij het moeilijk om ontvankelijk te zijn voor woorden van God in je leven? Licht je antwoord toe.
5. Hoe beleef jij de urgentie die in Jesaja 55:6 en in Luthers voorbeeld van de regenton onder woorden wordt gebracht?